№ 269. Wtorek 24. Listopada 1857. Rok wydania 47.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwaycarya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

Lwów, 24go listopada. Dnia dzisiejszego wyjdzie i rozesłana zostanie z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie część XII. oddziału I. z r. 1857 Dziennika rządowego dla okręgu administracyjnego c. k. namiestnictwa we Lwowie.

Część ta zawiera pod:

Nr. 191. Patent cesarski z dnia 21. października 1857, obowiązujący w całem państwie, mocą którego rozpisane zostają podatki bezpośrednie na rok administracyjny 1858.

Nr. 192. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 27go października 1857, obowiązujące w całem państwie, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, objaśniające §§fy 17. i 19. procedury karnej o złożeniu posiedzeń rady u władz sądowych dla zawyrokowania w sprawach karnych.

(Wiadomości bieżące. — Rocznica orderu św. Leopolda. — Rozporządzenie względem ostęplowania dzienników. — Sprostowanie rozgłaszanych niedorzeczności. — Wydział teologiczny w Insbruku powierzony OO. Jezuitom.)

Wiedeń, 21. listopada. Jego cesarzewicz. Mość Arcyksiążę Franciszek Karol udał się wczoraj koleją północną do Pragi.

— Jego królewicz. Mość hrabia Flandryi wyjechał wczoraj o godzinie 7mej rano w towarzystwie król. belgijskiego pułkownika Götthels do Bruxeli. K. belgijski poseł hrabia O'Sulivan z członkami poselstwa Jego król. Mości tworzyli świtę aż do dworca północnej kolei żelaznej, gdzie z muzyką stała ustawiona honorowa kompania.

— Dnia 14. czerwca 1858 roku odbędzie się uroczystość piędziesięciuletniego istnienia austryackiego orderu św. Leopolda. Ten order ustanowił Cesarz Franciszek I. w roku 1808, w pamięć Cesarza Leopolda. Liczy obecnie 51 wielkich krzyżów, 91 komandorów i 436 kawalerów w kraju; 119 wielkich krzyżów, 249 komandorów i 336 kawalerów za granicą.

— Co do wykonania cesarskiej uchwały z dnia 23. października 1857, wydało c. k. ministeryum finansów pod dniem 14. listopada następujące rozporządzenie prawomocne we wszystkich koronnych krajach monarchii:

„Do wykonania najwyższego postanowienia cesarskiego z dnia 20. października 1857, (XLI. Dz. u. P. l. 207.) rozporządza się co następuje;

1.) Na mocy §. 6. powyższego rozporządzenia cesarskiego podlegają peryodyczne dzienniki krajowe niepolitycznej treści tymsamym przepisom, co dzienniki anonsowe, jeśli zawierają inseraty w swych kolumnach; ztąd też przypada należytość stemplowa nie od wszystkich numerów podobnego czasopisma peryodycznego, ale tylko od tych, które w rzeczywistości zawierają inseraty.

2.) Dzienniki anonsowe, wydawane peryodycznie, i krajowe dzienniki niepolitycznej treści, wydawane z inseratami, mają co do osobnych należytości insercyjnych (§. 7. cesar. rozporz. z dnia 23go paźd. 1857.) zachowywać się ściśle według §. 27. ustawy z d. 6go września 1850 (CXIX. Dz. u. P. l. 345) i ministeryalnego rozporządzenia z d. 25. listopada 1850 (Dz. u. P. z roku 1850 l. 455.)

3.) Osobne dodatki podległych kaucyi czasopismów, nie wydawane równocześnie z głównemi numerami dziennika, nie ulegają dalszej należytości stemplowej tylko ze względu na to, że z należytości tej uiściły się same numera główne, ztądteż tylko w takiej liczbie mogą być wolne od opłaty, w jakiej wyszły główne numera stemplowane. Aby zaś skarb państwa ochronić od strat, muszą tak dzienniki główne jak i osobne dodatki nosić na sobie znak stemplowy. Dla odróżnienia będą wszystkie podobne dodatki nawet i te, co w pewnych dniach wychodzą same bez numerów głównych, nosić stempel czerwony. Należytość stemplowa będzie się opłacać od tej tylko liczby odcisków czerwonych, która przewyższa ilość odcisków czarnych jednego i tegosamego dziennika.

4.) Druk i wydawnictwo niestemplowanych dodatków osobnych poczytywane będą za ukrócenie dochodów państwa.

5.) Każde przedsiębierstwo dziennika podległego stemplowi lub czasopisma anonsowego powinno od czasu do czasu dla odstemplowania papieru przedkładać kasie dochodów państwa oświadczenie, zaopatrzone zarazem i podpisem drukarni, w którem według poniżej podanego formularza ma być wyrażona liczba arkuszy papieru, przedkładanych do stemplowania, tudzież na podstawie §. 3. niniejszej ustawy liczba potrzebnych czarnych i czerwonych odcisków stemplowych. Aby uniknąć wszelkiego nieporozumienia ma tak przedsiębierstwo samo jako też i drukarnia wyrażać kasie na piśmie swą firmę tudzież wszelką zmianę, jakaby w niej zajść mogła, następnie

6.) W kasowej księdze likwidacyjnej będzie każde przedsiębierstwo miało swe konto osobne, do którego zaciągać się będą wszystkie deklaracye, jak z kolei następują po sobie. Z tego też konta pokaże się liczba czerwonych odcisków, za którą przypadnie także należytość stemplowa. Za exemplarze uszkodzone w druku a oddane w przepisanym czasie, (do których jednak nie mogą należeć exemplarze niesprzedane) otrzyma przedsiębierstwo z końcem każdego miesiąca bezpłatny odcisk takiejsamej liczby stemplów czarnych według potrzeby i czerwonych.

Formularz deklaracyi.

Firma przedsiębierstwa .

Data	Liczba arkuszy	Liczba stemplów		Suma należytości w cyfrach i słowach
		czarnych	czerwonych	
20. grudnia 1857.	32.000	15.000	17.000	1700 grajcarów czyli dwieście ośmdziesiąt trzy złr. 20 krajcarów

N. N. za redakcyą. N. N. drukarz.

7.) Aby zapobiedź wszelkiemu nieporozumieniu, przypomina się jeszcze, że §. 4. cesarskiego rozporządzenia z d. 23. października 1857, odnosi się tylko do czasopismów, prenumerowanych za pośrednictwem c. k. zakładów pocztowych i wydawanych w państwach związku pocztowego; wszystkie zaś czasopisma, któreby w kraju podległy kaucyi, podpadają (choćby nawet były wydawane i w państwach związku pocztowego) stemplowi dwu krajcarów od każdego exemplarza, jeśli nie są prenumerowane za pośrednictwem zakładów pocztowych. Księgarze i inne osoby prywatne mają też pod karą czwartego rozdziału ustawy z d. 6. września 1850 przestrzegać ściśle §. 4. i §. 28. pomienionej ustawy.

Baron *Bruck* m. p."

— Dziennik *Frankfurter Journal* podaje, niby według wiadomości z Wiédnia otrzymanych, że reforma klasztorów „dąży jedynie do tego, aby majętniejsze klasztory (Austryi) oszczędzały się w swoich wydatkach, i oszczędzony pieniądz obracały na wsparcie zupełnie zubożałych papieskich finansów, co już poniekąd robić zaczęto."

Jesteśmy proszeni — pisze *Gazeta wiédeńska* — temu złośliwemu doniesieniu bez ogródki zaprzeczyć, i nazwać je oczywistem oszczerstwem.

Inna wiedeńska korespondencya tego dziennika nadmienia, że obecnie rozpoczęte są obrady względem przeprowadzenia konkordatu, w jaki sposób ma być użyty i administrowany kościelny majątek wszelkiej fundacyi i wszystkich klasztorów monarchii, i odwołuje się na postanowienia konkordatu, na mocy którego posiada stolica papieska prawo pobierania pewnej, rocznej nadwyżki z dochodów klasztornych. Konkordat jest ogłoszony, i cały świat ma go przed oczyma w całej jego treści. Potrzeba wglądnąć tylko do aktów, aby się przekonać, jakiej mistyfikacyi dopuścił się korespondent.

Insbruk, 16. listopada. Najwyższą uchwałą z d. 4. b. m., raczył Jego c. k. Apostol. Mość na urządzenie teologicznego fakultetu na tutejszej wszechnicy i poruczenie tego fakultetu zakonowi OO. Jezuitów najłaskawiej zezwolić.

Przedmioty naukowe i prelekcye, rozłożone są na przeciąg czterech lat.

Prelekcye rozpoczynają się dnia 17. b. m.

Uroczysta inauguracya fakultetu odbyła się dzisiaj w przytomności Jego Cesarzewicz. Mości najdostojniejszego Arcyksięcia namiestnika.

Ameryka.

(Ministeryum mexykańskie. — Powstanie. — Doniesienia z południowej Ameryki.)

Vera Cruz, 21. października. Prezydent Commonfort złożył w następujący sposób swój gabinet nowy: Fuentes spraw zagranicznych, Inares spraw wewnętrznych, Ruiz sprawiedliwości, Payva finansów. Pan Conde mianowany został posłem rzeczypospolitej mexykańskiej w Nikaragui. Jenerał Alvarez pobił powstańców na południu i sprawił okrutną rzeź w ich szeregach. Mimo to znajduje się jeszcze całe wybrzeże Yucatanu w ręku powstańców.

— Paropływ „Atrato" zawinął temi dniami do Anglii, przewożąc pocztę z Chili z d. 30. z Boliwii z d. 28. września i z Callao z d. 11. października. Ulegając żądaniu narodu, złożył prezydent rzeczypospolitej chilijskiej nowe ministeryum z następujących członków: Urmeneta spraw wewnętrznych, Sanfuentes sprawiedliwości, de Bosia Solar finansów i Don Manuel Garcia wojny. Z mianowaniem nowego ministeryum uśmierzyło się dotychczasowe wzburzenie umysłów, a d. 18. września w rocznicę ogłoszenia niezawisłości wydał rząd ogólną amnestyę dla przestępców politycznych. — W Boliwii szerzyła się rewolucya. Dr. Linares przyjął tytuł prowizorycznego prezydenta, i wystąpił w zapasy z prawnym prezydentem jenerałem Cordova. Jenerał ten wyruszył w 15.000 żołnierza przeciw powstańcom z La Paz, do których przyłączyły się także miasta Oruso, Cocabamba i Chuquisaca. Jak Cordova z jednej strony, tak i Linares na odwrót ogłaszają każdego zdrajcą ojczyzny, ktokolwiek nie trzyma z nimi. Położenie krajowców staje się coraz trudniejszem w obec podobnego stanu rzeczy. W La Paz wyłamali powstańcy mieszkanie amerykańskiego posła i pochwytali urzędników, którzy schronili się tam przed srogością pospólstwa.

Portugalia.

(Zaraza szerzy się w kraju. — Posiedzenie Kortezów. — Usiłowania banku.

— Angielskiemu dziennikowi *Daily News* piszą z **Lizbony** pod dniem 9. listopada:

„Żółta febra sroży się ciągle i niedzieć nawet kiedy zacznie się uśmierzać, lubo trwa już niespełna od 3. miesięcy. W Coimbra i Santarem pokazały się także szczególne wypadki zarazy, a w miasteczkach i wsiach w pobliżu stolicy zmiotła febra mnóstwo osób. Zdaje się jednakże, że zaród zarazy zaszczepił się w te miejsca z Lizbony. Do najnowszych ofiar epidemii należy między innymi pan J. P. Costa, prezydent banku portugalskiego. Przy zagajeniu Kortezów na dniu 4. b. m. znajdowało się na posiedzeniu tylko 18 deputowanych i 8 parów. Musiano też odroczyć dalsze posiedzenia na dzień 9. grudnia w nadziei, że do tego czasu zgromadzi się dostateczna liczba członków. Wszelki obrót handlowy jest zupełnie sparaliżowany, a dotychczas nie widać jeszcze najmniejszej oznaki przyszłego polepszenia. Bank portugalski przykłada się z wszelkich sił swoich, aby rozbudzić uspiony ruch handlowy i zapobiedz grożącemu przesileniu finansowemu. O młodym królu opowiadają sobie następujący rys charakterystyczny. Przed kilką dniami znajdował się Jego Królewska Mość na przedstawieniu francuskiego teatru. Opuściwszy widowisko przed skończeniem sztuki kazał się zawieźć do szpitalu ś. Katarzyny, i zakazując surowo rozgłaszać swe przybycie, wszedł do sali chorych. Mógł się też przekonać na własne oczy o całem urządzeniu szpitalnem, nie dozwoliwszy zarządcom przygotować się na swe przyjęcie. Kilku nadzorców szpitalnych nie znajdowało się na swych stanowiskach, a J. M. skarcił surowo podobne zaniedbanie obowiązku, i nie przebaczył nawet pewnemu lekarzowi, który w rękawiczkach macał puls chorego. Według innych wiadomości z Lizbony z d. 9. listopada zapadło na zarazę w ostatnich 24 godzinach 223 osób, z tych 80 padło ofiarą, 116 wyzdrowiało zupełnie, a reszta pozostała w stanie choroby. Powietrze nie poziomniało jeszcze dostatecznie, aby się można spodziewać zbawiennego wpływu na stan zarazy; wszakże upewniają najnowsze depesze telegraficzne, ze w ostatnich czasach zaszło rzeczywiście polepszenie i liczba chorych zmniejsza się już o 20 dziennie.

Hiszpania.

(Zniesienie dyrekcyi marynarki. — Narady banku. — Bliskie rozwiązanie Królowy. — Recepcya Księztwa Montpensier.)

Madryt, 12. listopada. Zamieszczony w *Gazecie madryckiej* dekret królewski z d. 11. listopada znosi dyrekcyę marynarki wraz z wszystkiemi oddziałami filialnemi, zaprowadzonemi czy wznowionemi uchwałą z d. 7. listopada zeszłego roku.

— Bank hiszpański naradzał się w piątek, jak donosi *Epoca*, czy należy podnieść dyskonto. Większa część dyrektorów oświadczyła się za zatrzymaniem obecnego dyskonta 5 od sta, a to ze względu na szczególne stosunki stolicy, pomyślny stan banku, jako też dla tego, że nie zagraża krajowi bynajmniej wywóz gotówki. Po takiem oświadczeniu spadło zaraz agio od złota.

— Według dziennika *Espana*, spodziewają się lekarze rozwiązania Królowej między 18. a 22. b. m. Przed kilkoma dniami przybyły do stolicy dwie mamki zamówione dla przyszłego Książęcia czy przyszłej infantki. Jedna z nich pochodzi z Asturyi i jest żoną kawalera czterech orderów wojskowych.

— Na recepcyi księztwa Montpensier w pałacu królewskim znajdował się cały korpus dyplomatyczny, z ambasadorem francuskim margrabią Turgot na czele.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Udzielenie orderów wodzom w Indyach. — Reklamacya ajenta króla Audy. — Okręt Hydaspes. — Parlament. — Położenie Havelocka.)

Londyn, 18. listopada. Od jutra aż do dnia 3. grudnia przywdziewa dwór załobę za zmarłą księżnę Nemours, spokrewnioną, jak wiadomo, z Królową.

Ich Mość księstwo Joinville przybyli wczoraj z powrotem z podróży tureckiej do Claremont.

— *London Gazette* zawiera nadania orderów dla kilku wyższych oficerów w Indyach. Nadkomisarz w Pendżabie sir John Lawrence mianowany został kawalerem wielkiego krzyża, jenerał Havelok i pułkownik Wilson, dowódzca szturmu na Delhy, komandorami, a pułkownik Courtland i podpułkownik Chamberlain członkami orderu Bath. Przytem upewnia także gazeta rządowa, że poległy jenerał Neill i podpułkownik Nicholson mieli otrzymać krzyże komandorskie tego samego orderu.

— Zawierzytelniony w Londynie ajent króla Audhy, Mahd-Museehosddeen, zaprzecza podaniu, jakoby jeden z synów króla Audhy znajdował się wpośród powstańców w Luknowie. Uchylony Król miał tylko 3 prawych synów z swej teraźniejszej małżonki. Najstarszy, pozbawiony zmysłów, bawi w Haremie w Luknowie, drugi umarł dzieckiem na ospę, a trzeci, prawny następca tronu, znajduje się w tej chwili w Londynie. Jeśli też powstańcy audhyjscy mają jakiegoś syna królewskiego w swym ręku, to będzie zapewne nieprawe dziecię królewskie, chłopczyna w 10—11 latach.

— Rozszerzoną zeszłego tygodnia pogłoskę, jakoby okręt transportowy „Hydaspes" rozbił się z wojskiem przeznaczonem do Indyi, zaprzeczył całkowicie przybyły przedwczoraj okręt hamburski „La Rochelle", który spotkał się z okrętem „Hydaspes" w odległości $3\frac{1}{2}$ dni drogi od St. Vincent.

— Parlament zwołany na dzień 3. grudnia pozostanie zebrany najdalej do 20go grudnia, dla załatwienia najnaglejszych spraw finansowych, poczem odroczy się przez święta i nowy rok, a może nawet aż do końca stycznia.

— Co dziś najbardziej zajmuje dzienniki angielskie, jest to stanowisko Haveloka w Luknowie. Na wszelki sposób zostało odwrócone największe niebezpieczeństwo. Przyszedłszy o 24 godzin później, musiałby był może jenerał pomścić nową rzeź kobiet i dzieci, i mogła nastąpić straszna walka ku wytępieniu całej rasy indyjskiej, czego byłby nie zdołał powstrzymać ani lord Canning, ani Palmerston. Tak dla dobra Europejczyków jako też Indyan można się szczerze radować, że straszna ta obawa nie została urzeczywistniona. A chociaż załoga nie jest tak silna, by mogła opanować całe miasto i okolicę, to jednak do przybycia posiłków z Mirzapore i Kalkuty będzie mogła odpierać wygodnie każdy napad buntowników.

Francya.

(Nowiny dworu. — Ostrzeżenie wychodzącym do S. Domingo. — Proces kryminalny Lemaira. — Upomnienie dziennikarskie. — Doniesienia z Chin.)

Paryż, 18. listopada. Minister sprawiedliwości Royer składał wczoraj przysięgę w ręce Cesarza.

— Mianowanie jenerał-prokuratora przy kasacyjnym sądzie p. Royer ministrem sprawiedliwości zajmuje wszystkich. Jak słychać, przesłał Cesarz najstarszemu synowi ministra, p. Karolowi Abbatucci obecnie referendarzowi własnoręczne pismo, w którem wyraża, że utracił nietylko światłego ministra, ale oraz i wiernego przyjaciela, nakoniec, że odtąd przychylność, którą miał dla ojca, przelewa na synów.

— U fotografa Legray zamówił Cesarz 100 wizerunków (album) manewr i wojskowych grup z obozu pod Chalons; artysta udał się wczoraj z jednym gotowym egzemplarzem tego przepysznego dzieła fotograficznego do Compiegne.

— Przy sposobności, że wielu wychodźców udało się z Francyi do San Domingo, a jeszcze wiecej udać się tam zamyśla, przestrzega *Monitor* od podobnego kroku, gdyż wiadomości o położeniu ostatnich wychodców nie są pocieszające, i w ogóle stan rzeczypospolitej San Domingo dla Francuzów wcale nie jest korzystny.

— Wielki proces kryminalny w Laonie zakończył się: Lamaire, oraz trzech innych zbójców skazano na śmierć, kilku z jego towarzyszów rozmaicie zostało skazanych, a dwaj uwolnieni.

— Pomiędzy projektami ustaw, które na najbliższem posiedzeniu zostaną przedłożone prawodawczemu ciału, będzie jeden przeciw fałszerstwu w handlu. Kary za fałszerstwo artykułów handlowych, które na zdrowie szkodliwy wywierają wpływ, mają być bardzo surowe; ma być także zaprowadzony surowy sanitarno-policyjny nadzór wina i wódek, a pomiędzy innemi ustawa względem znaków fabrycznych, t. j. że każda beczka musi nosić wierzytelne znamię swego pochodzenia i prowincyi. Ustawa z 1837 roku służy tej ważnej poprawce za zasadę.

— Dziennik *Spectateur* (dawniej „Assemblée nationale") otrzymał za umieszczenie fejletonu pod tytułem „Promenade et eroquis" następujące upomnienie:

„Ze względu na fejleton w dzienniku *Spectateur* dnia 15go b. m. umieszczony z podpisem pana A. Achard;

Ze względu, że ten fejleton zawiera zupełnie fałszywą istotę czynu, rozporządza się:

Art. 1. Dziennik *le Spectateur* otrzymuje w osobie odpowiedzialnego wydawcy pana Pommiera i pana A. Acharda jako sygnataryusza artykułu upomnienie."

— Według najnowszych wiadomości z Chin okazuje dwór w Pekinie z każdym dniem coraz więcej nienawiści przeciw cudzoziemcom. Cesarz niebieskiego państwa nakazał uzbrojenie nowej floty.

Szwajcarya.

(Konzulat w Konstantynopolu. — Sprawa rozgraniczenia dyecezyi. — Wybory genewskie.)

Berna, 15. listopada. Od dawna już życzą sobie poddani szwajcarscy w Konstantynopolu, aby w mieście tem powstał osobny konzulat szwajcarski. Spodziewają się, że tym sposobem powiększy się nietylko dzisiejszy znaczny wywóz towarów szwajcarskich (za 80 mil. fr.) do Turcyi, ale także zawarty świeżo traktat handlowy z Persyą daleko ważniejsze dla przemysłu szwajcarskiego przyniesie korzyści. Nie wiedzieć jednakże, czy życzenie to przyjdzie rzeczywiście do skutku, bo z innej strony utrzymują na odwrót, że opieka obcego mocarstwa jest daleko korzystniejszą dla handlu Szwajcaryi.

— W sprawie separacyi kantonu tessyńskiego zamierza rada związkowa wygotować osobny memoryał i rozebrać życzenia kantonu, ze stanowiska politycznego i kanonicznego. Rada związkowa wstąpiła tym sposobem na drogę zupełnie odmienną od postępowania rządu kantonalnego, który rozkazał karać mieszkańców, i niektóre gminy całe za to, że podczas ostatniej podróży swego prawnego arcypasterza, najprzewielebniejszego arcybiskupa medyolańskiego, wyświadczali mu powinne zaszczyty. — W Genewie utrzymał się James Fazy przy nowych wyborach rządu. Stronnictwo konserwatywne wstrzymało się od głosowania, przewidując swą klęskę nieochybną.

Włochy.

(Sprawa panny White. — Starożytne upominki księcia Napoleona. — Zniesienie warowni Carloforte. — Reformy w państwie kościelnem.)

Turyn, 14. listopada. Los uwięzionej panny White rozstrzygnął się wreszcie temi dniami. Na wniosek publicznego oskarzyciela uwolnił ją sąd od dalszego śledztwa i nakazał tylko w przeciągu pięciu dni opuścić na zawsze granice sardyńskie.

— Jeszcze w ciągu lata nadesłał książę Napoleon Bonaparte niektóre zabytki starożytnicze z Grenlandyi w upominku muzeum turyńskiemu, temi zaś dniami przybyły do stolicy nowe dary Jego Cesarsarzew. Mości, sąto gipsowe odciski grenlandzkiej rasy ludzi.

— J. M. Król rozkazał temi czasy znieść warownię Carloforte u wybrzeży Sardynii i polecił ministeryum wojny oddać zarząd tej miejscowości ministeryum finansów i dóbr skarbowych. Jak słychać, mieli Anglicy zakupić od rządu Carloforte, pragnąc od dawna mieć swój własny zakład na wyspie Sardynii.

Rzym. Dzienniki francuskie donosiły w swoim czasie, że nowy poseł francuski, książę Grammont podziękował jego Świątobliwości na pierwszem posłuchaniu w imieniu Cesarza za reformy, podjęte w finansowej administracyi kraju. Przy tej sposobności wyraził książę nadzieję, że podobne reformy przyjdą niebawem do skutku i w gałęzi sądownictwa państwa kościelnego. Ojciec Święty powstrzymał się na to od wszelkiej odpowiedzi stanowczej. Jak słychać temi czasy, zwrócił Papież obecnie całą swą uwagę na postęp robót publicznych.

Niemce.

(Wnioski na sejmie saskim. — Uroczystość miasta w Frankfurcie.)

Drezno, 17. listopada, Izba druga odbyła dziś swe pierwsze posiedzenie publiczne. Zebrała się o godzinie 10. zrana, a prezydent zgromadzenia, wiceprezes apelacyjny pan dr. Haase odezwał się na zagajenie obrad z stosowną przemową. Dotychczas odebrała Izba cztery dekreta królewskie w sprawie przedłożonych zgromadzeniu wniosków rządowych. Sąto 1) bilans rachunkowy z lat 1852, 1853 i 1854; 2) budżety na lato 1858, 1859 i 1860; 3) wniosek co do stosunków cła, podatku, handlu i żeglugi; 4) projekt regulaminu dla adwokatów i notaryuszów. Zgromadzenie poruszyło wszystkie te wnioski wybranym wydziałom osobnym. Następnie przystąpiła Izba do wyboru czterech zwyczajnych deputacyi i dziś zamianowała już pierwszą i drugą.

Frankfurt nad Menem, 17. listopada. Wczoraj odbyła się w hotelu rosyjskim wielka uczta, jaką corocznie wyprawiają rządzące burmistrzowie miasta dla zgromadzenia związkowego i członków ciała dyplomatycznego.

Rosya.

(Utarczki na Kaukazie. — Pożar w Petersburgu.)

Petersburg, 11. listopada. Wiadomości z Tyflidy donoszą z prawego skrzydła linii kaukazkiej, że nowe forty Majkop i Atakum są tak uzbrojone i zaopatrzone w prowiant, iż w przeciągu zimowych miesięcy mogą się oprzeć wszelkim zaczepkom bez dalszego sukursu. Ażeby zachęcić swych stronników, kazał Sefer Bej rozgłosić wiadomość, która także w *Journal de Constantinople* znalazła odgłos, że oczekuje przybycia 1000 Europejczyków z Turcyi. Zbiciem tej pogłoski zajmą się okręta rosyjskie. Na lewem skrzydle linii kaukaskiej stoczono w drugiej połowie września kilka utarczek z góralami, którzy napadali na założone niedawno osady w wielkiej Czecznie. Wyprawienie małych korpusów i milicyi było dostateczne, ażeby udaremnić zamiary nieprzyjaciela. Na wybrzeżach kaspijskiego morza usiłuje Szamil wszelkiemi sposobami jeżeli nie odzyskać, to przynajmniej niepokoić okolice, które utracił. W tym zamiarze kazał wkroczyć w miesiącu wrześniu znacznemu zastępowi górali pod wodzą Naiba Abaker-Debira w dystrykta Sałatawii, gdzie jeszcze mógł liczyć na przywiązanie mieszkańców tamtejszych. Naczelnie dowodzący jenerał, książę Orbelian, dał przeto rozkaz jenerał-majorowi Wołków, ażeby się w dwa bataliony piechoty, nieregularny pułk jeźdźców daghestańskich i dwa pułki strzelców przygotował na przyjęcie nieprzyjaciela. Przezorność ta okazała się wkrótce bardzo pożyteczną, gdyż przezto przeszkodzono zamierzonej pod Abaker-Debira przeprawie stronników Szamila. W walce utracił nieprzyjaciel między innymi także Naiba Jussufa-Dylimowskiego. Z rosyjskiej strony poległo 6 kawalerzystów, a jeden oficer, 15 kawalerzystów i jeden kozak odnieśli rany.

— Mieszkańców trzeciej dzielnicy Petersburga ogarnął przestrach dnia 5. b. m. Zagrażał miastu pożar, który zasilany z wielu miar, mógł się bardzo łatwo rozszerzyć. Gruba mgła nie dawała z początku rozpoznać sygnałów ogniowych, i opóźniła pomoc sikawek, za których przybyciem już się znacznie rozszerzył ogień. Trudność zbliżenia się do ogniska pożaru powiększyła niebezpieczeństwo, które dopiero po dwunastogodzinnej pracy pokonano. Dziesięcioletnia dziewczyna, córka rzemieślnika odznaczyła się w tej przygodzie szczególniejszą przytomnością umysłu i zwróciła na siebie uwagę Cesarza; za to otrzymała 100 rubli sr. w upominku. Również dyrygentom sikawek i policyantom, którzy się sprężystością i poświęceniem odznaczyli, rozdano pieniężne kwoty i medale z napisem: „Za ocalenie umierających."

Azya.

(Obwieszczenie z urzędu zwycięstwa pod Delhami. — Stan rzeczy w Audzie.)

Indyjski rząd w Kalkucie ogłosił wzięcie Delhów urzędownie, w następujący sposób: „Warownia William,

Wielce szanowny jeneral-gubernator i Izba rady otrzymali telegraficzną depeszę z radośną nowiną, że Delhy znajdują się zupełnie w ręku armii jenerała Wilsona. Delhy, ognisko zdrady i zaburzeń, jakich Hindostan doznaje od czterech miesięcy, ten bodziec, w którym powstańcy usiłowali jednoczyć swe siły, — jest już odjęty powstańcom. Król znajduje się jako więzień w pałacu. Jenerał Wilson ma główną kwaterę w Dewan Khasie. Silne wojsk oddziały ścigają zbiegów. Jakiekolwiek mogły być powody do sprzyniewierzenia się, do powstania i zbrodni, na które wzdryga się serce, a których dopuściły się buntownicze wojska i ci, co połączyli się z nimi, jest pewną, iż najwięcej dodawało otuchy czcze urojenie, jakoby Anglia dzierzyła Indye słabą tylko dłonią, i że nim rząd podoła wysłać przeciw nim odpowiednie siły, oni dopną swego. Teraz nastąpiło rozczarowanie, gdyż nim pierwszy żołnierz z tylu tysięcy, co pospieszają z Anglii dla utrzymania w Indyach zwierzchnictwa wielkiej Brytanii, stanął na wybrzeżu Indyi, już armia zebrana tylko w prowincyach północno-zachodnich i w Pendżabie zniszczyła albo rozprószyła największe siły powstańców i niezmierne środki wojenne, które się najdowały w ich ręku. Wszystko to stało się wprzód, nim w Bengalii zebrane bataliony i sformowane pułki z wojsk J. M. Królowej w Chinach i z wojsk naszych w wschodnich kolonii dostały się do armii jenerał-majora Wilsona. Tylko odwadze i wytrwałości tej odważnej armii, zręczności, oględności i niezachwianej determinacyi mężnego jej wodza, nakoniec pomocy kilku krajowych naczelników należy dziękować, że zaraz w zarodku przytłumiono najgłówniejsze siły powstania, i utwierdzono sprawę ludzkości i prawej zwierzchności. — Jenerał-gubernator spodziwa się, że po odebraniu najbliższej depeszy jenerała Wilsona będzie mógł opisać bliższe szczegóły działań przeciw Delhom, oraz publicznie wyrazić dzięki i pochwały oficerom i żołnierzom, którzy kierunkiem, odwagą i usiłowaniem przyczynili się do szczęśliwego zakończenia tych działań. Jednak jeneralny gubernator niechce na tak długo odwlekać wdzięcznego uznania, na które zasłużył nadkomisarz Pendżabu. Sir Johnowi Lawrence mamy podziękować, że odcięta od wszelkiej pomocy i od południowych prowincyi armia pod Delhami była ciągle tak dzielnie zasilana, że wódz jej był w stanie nietylko utrzymać się w swojej pozycyi, ale nawet odnieść zupełne zwycięstwo. Bezustannej czujności sir Johna Lawrence, tudzież mężnemu i stosownemu użyciu pod jego rozkazami zostających sił wojskowych, winniśmy dzięki, że armia jenerała Wilsona niebyła napadana albo zagrożona od strony Pendżabu, i że w Pendżabie utrzymały się władze rządowe i były powszechnie poważane. Jenerał-gubernator korzysta z przyjemnością z pierwszej sposobności, przy której może wyrazić, jak wysoce ceni zasługi położone na czasie."

— Dziennik *Pays* donosi: „Dzienniki angielskie mylą się w ocenieniu stosunków królestwa Audhy, a nasze korespondencye prywatne dozwalają nam sprostować tę pomyłkę. Anglicy niesą panami miasta Luknowa, tylko cytadela oddalona o 2 kilometry od miasta znajduje się w ich ręku. Tę warownię zaopatrzył jenerał Outram w świeżą żywność, i zdołał tylko po nader gwałtownej i morderczej walce otworzyć komunikacyę z oblężonymi, a dziś zamknięty jest w murach tej twierdzy. Jenerał Havelok, dowódzca drugiego oddziału, obozuje zewnątrz fortu na wzgórzu, zwanem Homak, a działania jego krzyżuje armia powstańcza w sile 20.000 ludzi, która obsadziła także Luknow. W tem krytycznem położeniu muszą An-

glicy stawić czoła przeważającej znacznie sile, która przecięła im zupełnie komunikacyę z Cawnpore, punktem operacyjnym Anglików."

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wenecya, 20. listopada. Ich Cesarzew. Mości Arcyksiążę jenerał-gubernator i Arcyksiężny Zofia i Charlotte są tu wkrótce spodziewani.

Londyn, 20. listopada. Dzisiejszy *Times* pisze: O nowych bankructwach niesłychać, i stosunki polepszają się znacznie.

Turyn, 19. listopada. Ze 157 znanych wyborów należy 12 do lewej strony, 80 do centrum i partyi ministeryalnej, 48 do prawej i ostatecznej prawej strony; 11 jest niepewnych, a 6 podwójnych wyborów. Pomiędzy nowoobranymi znajduje się także Conte Birago, dyrektor *Armonii*. Prezydent ministrów hrabia Cavour otrzymał tylko 2 głosy więcej niż przeciwnik jego Conte Gattinora.

Turyn, 20. listopada. Depesza z Cagliari donosi o założeniu telegrafu podwodnego między Cagliari i Maltą. Komunikacya między obydwoma wyspami jest otworzona.

Karlsruhe, 19. listopada. Dziś zagaił Wielki Książę osobiście sejm krajowy. Mowa od tronu wspomina między innemi o podwyższeniu płacy urzędników i ważnych projektach względem budowli kolei żelaznych. O sprawach kościelnych powiada: Układy ze stolicą papieską dozwalają spodziewać się prędkiego rozwiązania z korzyścią państwa i kościoła.

Konstantynopol. *Journal de Constantinople* z 14. b. m. pisze: „Skutkiem odkrytego w Serbii spisku na życie księcia zostało 17 osób, między temi kilku senatorów, skazanych na śmierć. Depesza telegraficzna z Belgradu z 9. t. m. donosi, że książę postanowił użyć całej surowości i nakazać ścisłe dopełnienie wyroków. Wysoka Porta, pragnąc połączyć obowiązki ludzkości ze sprawiedliwością, wysłała rozkaz, żądający zwłoki.

Kurs lwowski.

Dnia 23. listopada.		gotówka zł.	gotówka kr.	towarem zł.	towarem kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	4	51	4	54
Dukat cesarski	„ „	4	55	4	58
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	31	8	36
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	$37\frac{1}{2}$	1	$38\frac{1}{2}$
Talar pruski	„ „	1	$33\frac{1}{2}$	1	35
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	12	1	13
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	78	30	79	5
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	78	12	78	40
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	82	30	83	12

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 21. listopada o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% $83\frac{3}{8}$ — $83\frac{1}{2}$. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 92 — 93. Lomb. wen. pożyczki z 5% 95 — 96. Obligacye długu państwa 5% $80\frac{3}{4}$—$80\frac{7}{8}$, det. $4\frac{1}{2}$% $70\frac{3}{4}$—71, det. 4% $63\frac{1}{4}$ — $63\frac{3}{4}$, detto 3% 50—$50\frac{1}{2}$. detto $2\frac{1}{2}$% $40\frac{3}{4}$ — 41, detto 1% 16 — $16\frac{1}{8}$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 96. — — Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 95 — — —. Detto Peszt. 4% 95 — —. Detto Medyol. 4% 94 — —. — Obligacye indemn. niższ. austr. 5% $88\frac{1}{2}$—$88\frac{3}{4}$, detto węgier. $79\frac{1}{4}$—$79\frac{3}{4}$, detto galic. i siedmiogr. $78\frac{1}{2}$— $78\frac{3}{4}$. detto innych krajów koron. $86\frac{1}{2}$ — $87\frac{1}{2}$. Oblig. bank. $2\frac{1}{2}$% 62 — 63. Pożyczka loter. z r. 1834 317 — 318. Detto z roku 1839 $138\frac{1}{4}$—$138\frac{1}{2}$. Detto z r. 1854 $108\frac{7}{8}$ — 109. Renty Como $16\frac{3}{4}$—$16\frac{7}{8}$.

Galic. list. zastawne 4% 80—81. Półn. Oblig. Prior. 5% $84\frac{1}{2}$ — 85.— Glognickie 5% 80 — 81. Obligacye Dun. żeglugi par. 5% 85 — $85\frac{1}{2}$. Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 87 — 88. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 110 — 111. Akcyi bank. narodowego 978 — 979. Akcye c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 198 — $198\frac{1}{2}$. Akcye niż. austr. tow. eskomp. $115\frac{3}{4}$ — $116\frac{1}{4}$. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 234 — 235. Detto półn. kolei $175\frac{1}{4}$ — $175\frac{1}{2}$. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. $275\frac{3}{4}$ — 276. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłatą 30% $100\frac{1}{4}$—$100\frac{3}{8}$. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. $98\frac{1}{2}$ — 99. Detto cisiańskiej kolei żel. $100\frac{1}{4}$—$100\frac{3}{8}$. Detto Lomb.-wen. kol. żel. $230\frac{1}{4}$—$230\frac{1}{2}$. Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. $185\frac{1}{4}$—$185\frac{1}{2}$. Detto losy tryest. 104 — $104\frac{1}{2}$. Detto tow. żegl. parowej 530 — 531. Detto 13. wydania 99 — $99\frac{1}{2}$. Detto Lloyda 340 — 345. Peszt. mostu łańcuch. 59 — 60. Akcye młyna parowego wied. 70 — 71. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 19 — 20. Detto 2. wydania 29 — 30. Esterhazego losy 40 złr. $80\frac{1}{2}$—81. Windischgrätza losy $27\frac{1}{2}$—$27\frac{3}{4}$. Waldsteina losy 28—$28\frac{1}{4}$. Keglevicha losy $14\frac{1}{4}$ — $14\frac{1}{2}$. Ks. Salma losy $41\frac{1}{2}$—$41\frac{3}{4}$. St. Genois $38\frac{1}{2}$—$38\frac{3}{4}$. Palffego losy $38\frac{1}{2}$—$38\frac{3}{4}$. Clarego $38\frac{3}{4}$ — 39.

Amsterdam 2 m. 90. — Augsburg Uso $108\frac{3}{4}$. — Bukareszt 31 T. 263. — Konstantynopol 31 T. — — Frankfurt 3 m. $107\frac{1}{2}$ t. — — Hamburg 2 m. $79\frac{1}{4}$. — Liwurna 2 m. $105\frac{1}{4}$. — Londyn 3 m. 10 — 29. — Medyolan 2 m. 106. — Paryż 2 m. $125\frac{3}{4}$. Cesarskich ważnych dukatów agio $10\frac{5}{8}$ — — Napoleons'dor 8 24 — 8 25. Angielskie Sover. 10 35 — 10 36. Imperyał Ros. 8 40 — —.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 23. listopada.

Oblig. długu państwa 5% $80\frac{3}{4}$; $4\frac{1}{2}$ % $70\frac{1}{4}$; 4% —; z r. 1850 —. 3% ; $2\frac{1}{2}$% —. Losowane obligacye 5% —. — Losy z r. 1834 za 1000 złr. 318; z r. 1839 138. Wied. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcye bank. 976. Akcye kolei półn. $1761\frac{1}{4}$. Glognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parow. —. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiedniu — —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. $581\frac{1}{4}$ złr.

Amsterdam l. 2 m. —. Augsburg $108\frac{3}{4}$ 3 m. Genua — l. 2 m. Frankfurt $107\frac{5}{8}$ 2 m Hamburg $79\frac{1}{2}$ 2 m. Liwurna — 2 m. Londyn 10 — $30\frac{1}{2}$. 2 m. Medyolan $106\frac{1}{4}$. Marsylia 125. Paryż $125\frac{3}{4}$. Bukareszt 263 —. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. 11. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemniz. —; detto galicyjskie —. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 $108\frac{9}{16}$. Pożyczka narodowa $83\frac{1}{2}$ C. k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. $275\frac{5}{8}$ fr. Akcye c. k. uprzywil. zakładu kredyt. —. — Hypotekar. listy zastawne $196\frac{3}{4}$. Akcye zachodniej kolei żelaznej — —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. listopada.

PP. Bal Timon, z Paszowy. — Czajkowscy Adolf i Jan, z Bóbrki. — Hr. Dzieduszycki Jan, z Siechowa. — Darowski Włod., z Krakowa. — Gojan Dem., c. k. rotm, z St. Georgen. — Köhler Mich., c. k. przeł. pow., z Bursztyna. — Kossakowski Winc., c. k. por., z Białogłów. — Mochnacki Józ., c. k. wiceprez. wyższego sądu kraj., z Temeszwaru — Pruszyński Stef., z Nowegosioła. — Riegelman Mik., c. ros. radca dworu, z Brodów. — Hr. Stadnicki Leon, z Dobromila. — Ujejski Bron., z Lubszy. — Zaleski Wil., z Rosyi.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23. listopada.

PP. Duniewicz Edw., do Nowoszyc. — Dobrzański Erazm, do Woli błażowskiej. — Hermann Luc., do Rzepniowa — Jakubowicz Krzystof, do Czerniowiec. — Łodyński Por., do Sambora. — Rubczyński Alf., do Stanina. — Rulikowski Jan, do Uhrynowa. — Stefanowicz Stef., do Czerniowiec. — Zwiszewski Jan, do Buska.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 21. i 22. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	331.50	— 4.1°	90.5	połud.-wsch. sł.	pochmurno
2. god. popoł.	330.86	+ 1.6°	64.9	„ „	jasno
10. god. wiecz.	330.50	— 1.6°	87.2	„ „	„
7. god. zrana	329.90	— 3.4°	87.6	zachodni sł.	jasno
2. god. popoł.	329.59	+ 0.1°	86.5	połud.-zach. „	„
10 god. wiecz.	329.29	— 0.4°	90.1	północny „	pochmurno

TEATR.

Dziś: na scenie niem. **„Narciss"**, oryginalny dramat w 5 aktach na korzyść artystki Chrystyny Kurz.

Jutro: **„Kapitan Zosia"**, komedya w 4 aktach z francuskiego.

KRONIKA.

W piątek dnia 27. września daje towarzystwo sztucznych jeźdźców W. Slezaka przedstawienie na korzyść zakładu Ochronek małych dzieci we Lwowie.

— Według urzędowych wykazów jest ludność w głównych miastach Algieru następująca:

	Europejczycy	Krajowcy	Razem.
Algier	33.733	18.722	52.455
Konstantyna	5.758	27.835	33.593
Oran	19.283	7.986	27.269
Tlemcen	3.622	14.490	18.112
Bona	6.250	5.166	11.416
Philippeville	7.831	1.087	8.918
Mediah	3.072	5.376	8.448

— Redakcya dziennika „Neue Pr. Ztg." otrzymała z berlińskiego entomologicznego towarzystwa następujące wyjaśnienie, dziennikami już ogłoszonych postrzeżeń marszałka Vaillant:

„Wiadomy jest cały szereg wypadków, gdzie owady przedziurawiały miękie kruszce, najczęściej ołów, a w jednym wypadku nawet i czcionki. Dzieje się to najczęściej wtedy, kiedy przy wykluciu poczwarek ołów albo kruszec jest na zawadzie. Przed dziesięcią około laty przedłożono entomologicznemu towarzystwu w Paryżu patrony z arsenału w Turynie, w których były kule ponadgryzane na 4 do 5 milimetrów. Bywały wypadki, że owad „callidium" pewnego rodzaju chrząszcz „Drabiniarz" zwany, przedziurawiał ołowiane płyty okrętowe i dachy ołowiane. Z Limoges przysłano czcionkę wskróś przewierconą, a w smugach znaleźli chrząszcza kapturkowego (Apate capucina), który zwykle żyje w drzewie dębowem, i często wyłamuje się dziurami z dębowych belków w pokoju. Zwykle te chrząszcze przewiertują drzewo, a mocnemi twardemi swemi rylcami nadgryzają także i kruszec, do czego dopomagają właściwe im gruczołki sliniaste, które może metal kruszą i ułatwiają owadowi pracę. Niektóre chrząszcze przewiertują tym sposobem daleko twardsze niżli ołów substancye, n. p. ziarnka daktylowe i inne owoce kamieniste. Że owady nieżyją kruszcem, rozumie się samo przez się, gdyż na dowód tego kazał pan Desmarest analizować chrząszcza, znalezionego w czcionce ołowianej, lecz nie znaleziono w nim ani śladu z ołowiu. Gdybyśmy mieli dać nasze zdanie o owadzie, który obserwował marszałek Vaillant, musielibyśmy przypuścić, iż to jest „callidium variabile" albo „hungarium", gdyż oba te rodzaje znajdują się w południowej Rosyi, mają $1\frac{1}{2}$ do 2 centymetrów długości i jak podaje p. Vaillant są miedzianego koloru. W takim razie jest to w istocie chrząszcz a nie muszka z rodzaju „Hymenopterynów." — Gdyby p. marszałek zamiast rosyjskiemu posłowi był przedłożył ten owad Paryskiemu entomologicznemu towarzystwu, byłby się bez wątpienia dowiedział, co to jest za owad."

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*